

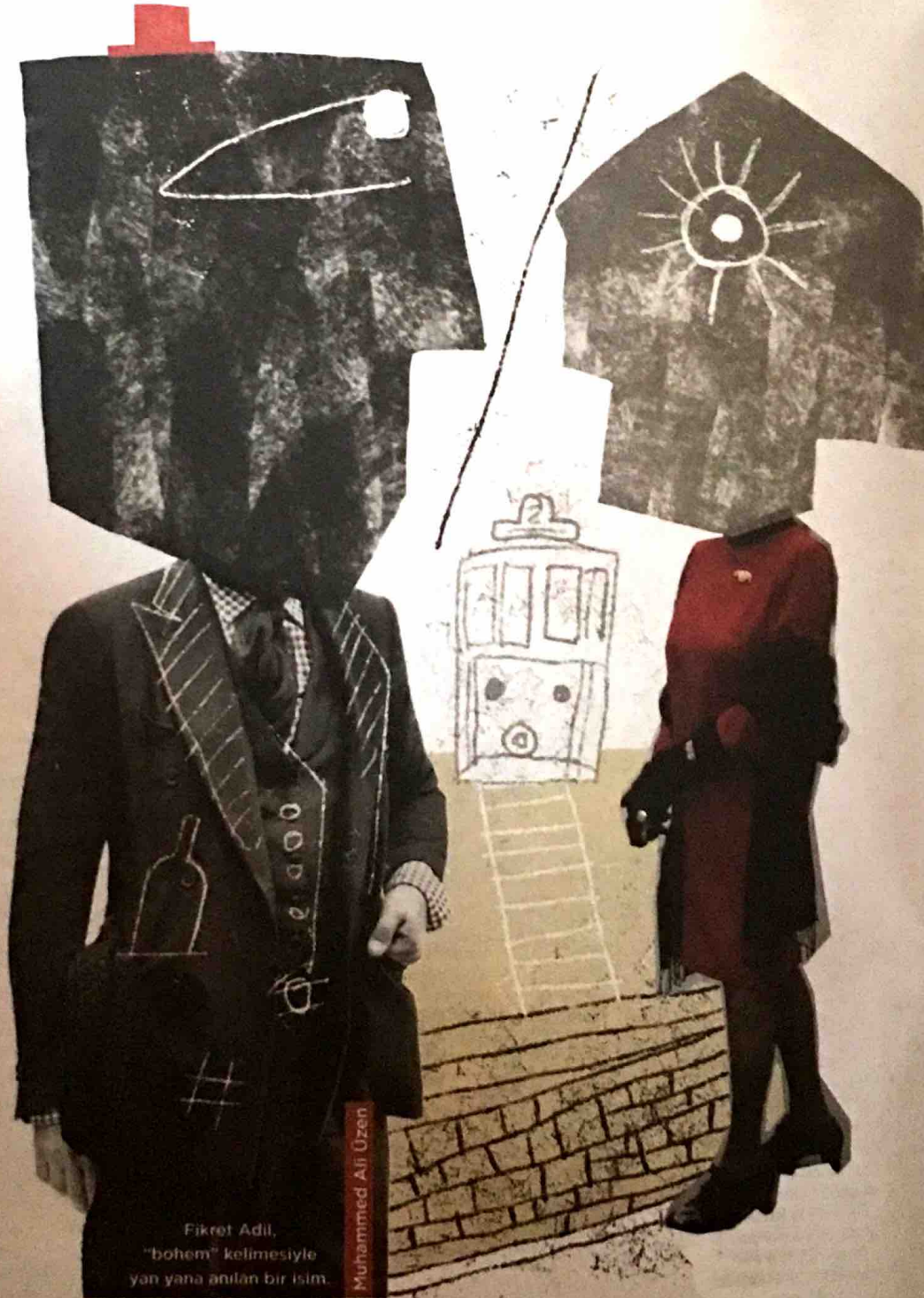

BOHEM HAYATIN AVARE GENÇLERİ VE EĞLENCELERİ

“Sel Yayıncılık, Fikret Adil'in kitaplarını külliyat halinde yeniden yayımlıyor.

Fikret Adil, "bohem" kelimesiyle yan yana anılan bir isim. 1930'lu yıllardaki Türk bohem hayatının inceliklerini yazdığı *Asmalımescit 74* adlı eseriyle bu döneme dair oldukça ilginç bilgiler veriyordu. Sel Yayıncılık yalnızca *Asmalımescit 74*'ü değil, Fikret Adil'in kitaplarını külliyat halinde yeniden yayımlıyor. *Intermezzo*'nun ardından, şimdi de yazarın *Avâre Gençlik* adlı eseriyle *Gardenbar Geceleri* adlı yazı dizisi bir arada tek bir kitap olarak okura sunulmuş.

İlk kez 1962 yılında yayımlanan *Avâre Gençlik*, bir roman. 1940-50'li yılların üst orta sınıf entelektüellerinin hayatına yönelen bu romanda, Amerikan filmlerini çağrıştıran birçok "sahne" var. Süratle giden otomobiller, film setlerinden fırlamışçasına güzel, endamlı ve alımlı kadınlar... (Nitekim dönemin meşhur *7 Gün* dergisinde benzeri haberlere sıklıkla rastlamak mümkündür.) Türkiye'de Amerikan etkisinin yoğun bir şekilde gündelik hayata da sızdığı bu dönemde odaklanan romanda -zaten belki de bunları sembolize edercesine- Dan adlı, "dünya savaşından sonra kurulan alfabenin hemen bütün harflerini noktalarla ayıran sayısız ilim teşekküllerinden birinin temsilcisi olarak İstanbul'a gelen" bir Amerikalı da var. Dan, Nuri ve Nur arasındaki üçlü bir aşk hikayesi Nuri, Nur ve Kadri arasındaki

Fikret Adil, "bohem" kelimesiyle yan yana anılan bir isim.

Muhammed Ali Üzen

bir başka üçlü aşk hikayesine dönüşüyor *Avâre Gençlik*'te; çoksesli ve çokkültürlü bir İstanbul hayatı da bize kapılarını açıyor. Erkek ve kadın cinselliklerinin açık bir şekilde konuşulabildiği, resim galerilerinin sinemaların bolca olduğu, mehtap gezileri ve meyhaneleriyle bir İstanbul tablosunun sergilendiği bu romanda, olaylar yaklaşık bir aylık bir süreyi kaplıyor. Bir tablo gibi sunulan İstanbul manzaralarından biri şöyle anlatılmış mesela: "İstanbul'un güzel günlerinden birinin akşamı idi. Güneş Kumkapı'nın sırtlarını aşmış, Moda burnundaki evlerin camlarını tutuşturuyordu. Hava camgöbeği gibi berraktı, Fenerbahçe, Adalar, daha arkadaşları dağlar yaklaşmıştı, o kadar ki, insana mesafeler kaybolmuş ve elini uzatsa oralara dokunacakmış gibi geliyordu. İnip dönen balıkçı kayıkları mendirek arkasına sığınmaya gidiyorlardı, kıyıda yüzen çocuklar dişleri takırdayarak giyiniyorlardı, birbirlerine yaslanmış odun, kum kayıklarından yemek dumanları yükselmeye başlamıştı, Sultanahmet, Ayasofya minareleri birbirlerine karışıyor, erguvan bir fon üzerinde görünüyordular."

Romanda Amerikalı Dan Gallack'ın çok eski bir Türkçe konuşması, Türkiye'ye has kültürü, bulunduğu zaman diliminden değil de çok daha öncesinden keşfetmeye çalışması ilginç. Roman boyunca yaşadığı aşklar da onu çok daha ilginç bir karakter yapıyor. Dan aynı zamanda her zaman kibar, kültür üzerine konuşmaktan hoşlanan ve olayların gidişatına müdahale etmektense oluruna bırakmayı tercih eden biri. Yabancıların, gayrimüslimlerin, Türklerin farklı kesimden entelektüellerinin birliktelikleriyle roman, dönemin "bohem" hayatına ışık tutmak konusunda son derece renkli özellikler gösteriyor. Bir balıkçı hayatı süren meşhur ressamın, roman okuyup tartışan futbolcuların, trans terzilerin Karaköy'ün kuytu köşelerinde sosyete ve entelektüellere güzel elbiseler diktiği bir dünyanın romanı *Avâre*

Gençlik. Fikret Adil'in tıpkı diğer eserlerinde olduğu gibi dönemin hem gündelik hayatına hem de entelektüellerine yönelik zevkle okunan bir roman.

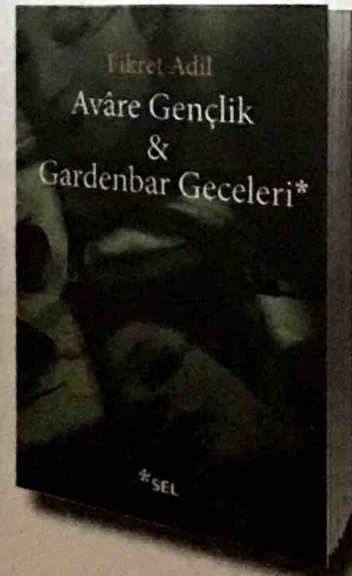
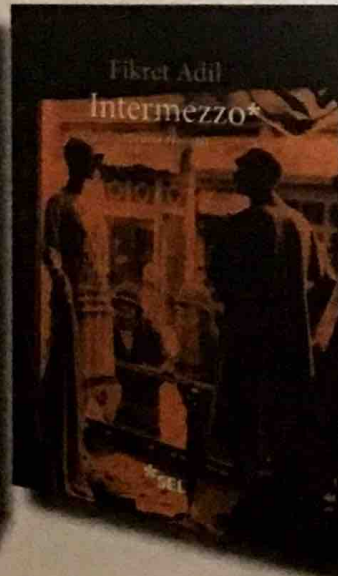
"YILANLI KADIN" NASIL MEŞHUR OLMUŞTU

Kitabın ikinci bölümü, zamanında, Beyoğlu eğlence hayatının önemli mekanlarından biri olan Gardenbar'a ayrılmış. Gardenbar'ın yıkılması üzerine gösteri yapanların ve kendi yaşadıklarını bir yazı dizisi halinde anlatan Fikret Adil, Gardenbar üzerinden dönemin eğlence kültürü hakkında önemli bilgiler de aktarıyor. Eserin başlangıcı ve bitişinde yazarı meşgul eden temel bir kavram var: medeniyet.

Tamamen okurla bir konuşma şeklinde düzenlenmiş olan bu yazı dizisinde Fikret Adil, Beyaz Ruslar'ın İstanbul'a gelişiyle canlanan eğlence hayatından, cambazlardan, şarkıcılardan, şantözlerden, dansözlerden oluşan bir panorama ile aktarır bize gördüklerini. Dünyanın meşhur birçok şarkıcı, dansçı ve cambazın Gardenbar'da sahne almasından, cazband'la tanışan İstanbul'dan bahseder. "Yılanlı kadın"ın nasıl Gardenbar'da çıktıktan sonra bütün dünyayı dolaşarak meşhur olduğunu dile getirir örneğin.

Gardenbar'ın yıkılışı, aslında belirli bir dönemin de kapandığına işaret etmektedir. Bu durum, Fikret Adil'in pek de hoşuna gitmez: "Ünlü piyanist ve Polonya'nın eski başbakanı Paderewski ne zaman bir yeni ülkeye, şehre gitse, ilk iş olarak, oranın eğlence yerlerine ve 'genelev'lerine gidermiş. Sebebini soranlara: 'Herhangi bir ülkenin toplumsal durumu, oranın bu gibi yerlerinden belli olur,' dermiş. Tevekkeli, eskiden, görücülüğe gidenler, gittikleri evin halkı hakkında fikir edinmek için helayı incelememiş."

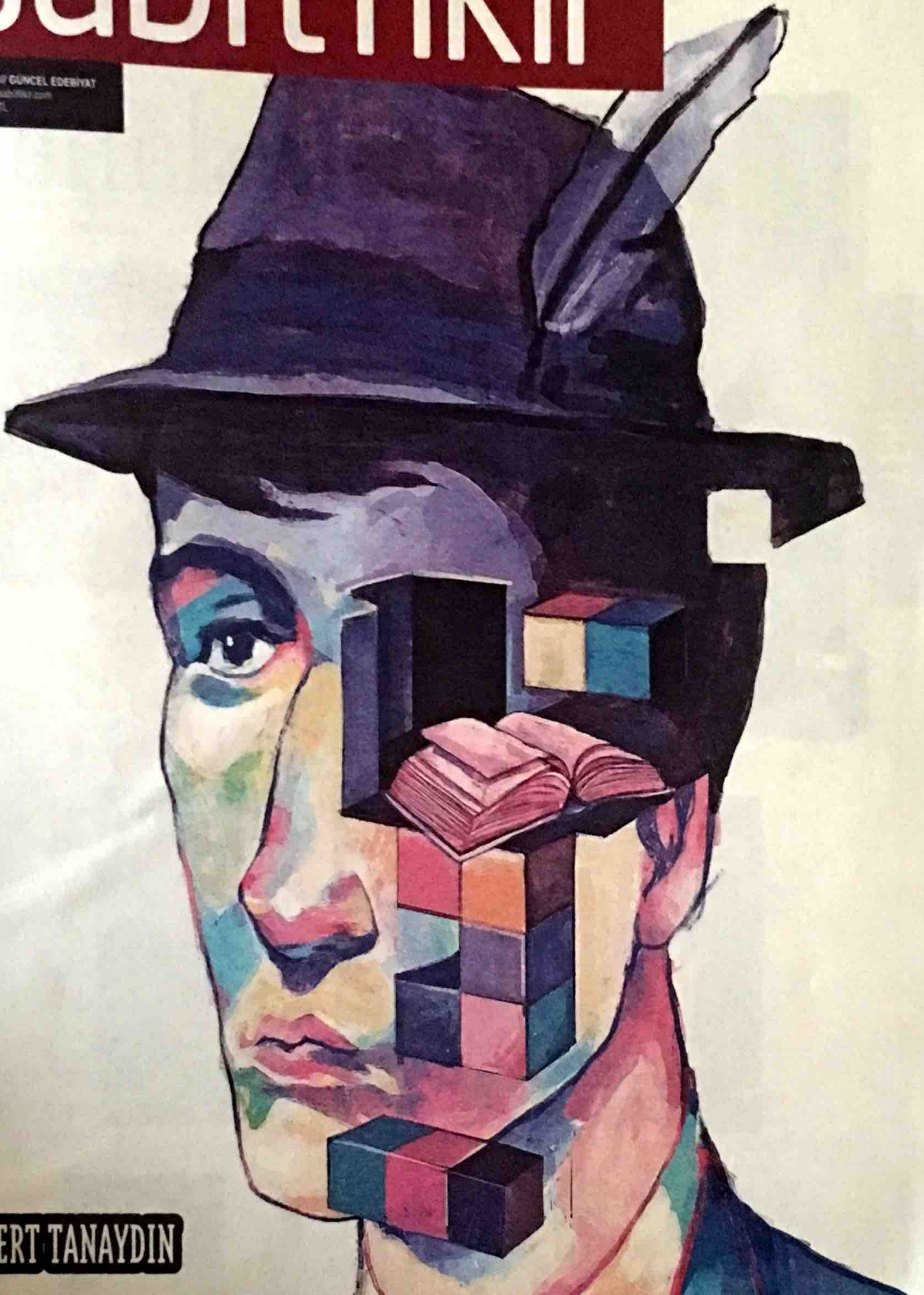
Çokkültürlü, çokdilli romanların asırlık mekanlarda her daim okunması temennisiyle, bugünden bin selam Fikret Adil'e. ■

sabitfikir

79

EYLÜL 2017 // GÜNCEL EDEBİYAT
www.sabitfikir.com
FİYAT: 5,00 TL

MERT TANAYDIN